aylık mizah dergisi / yıl : 5

KASIKATÜR

sayı : 58 / ocak 1998

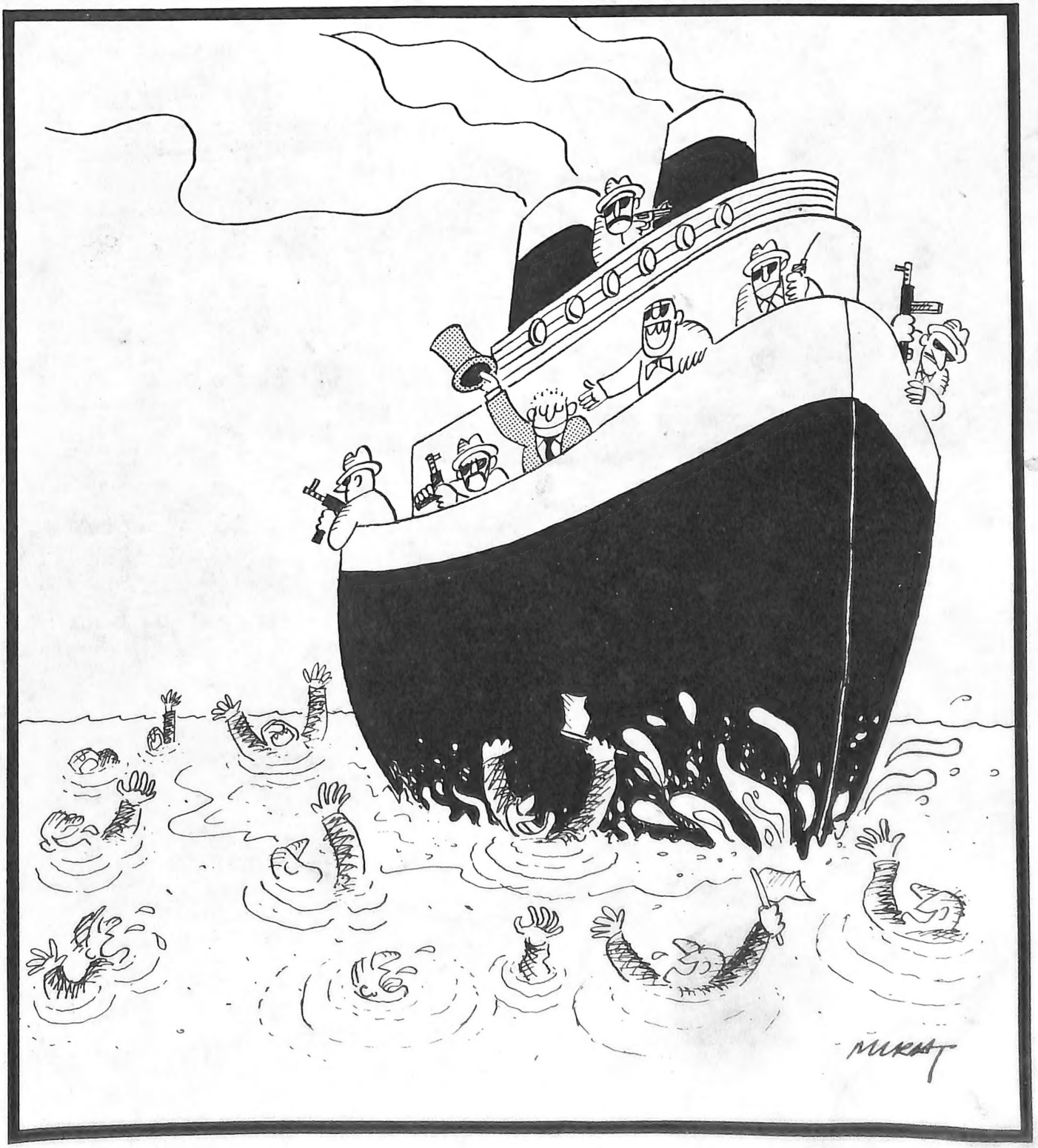

2.8.98

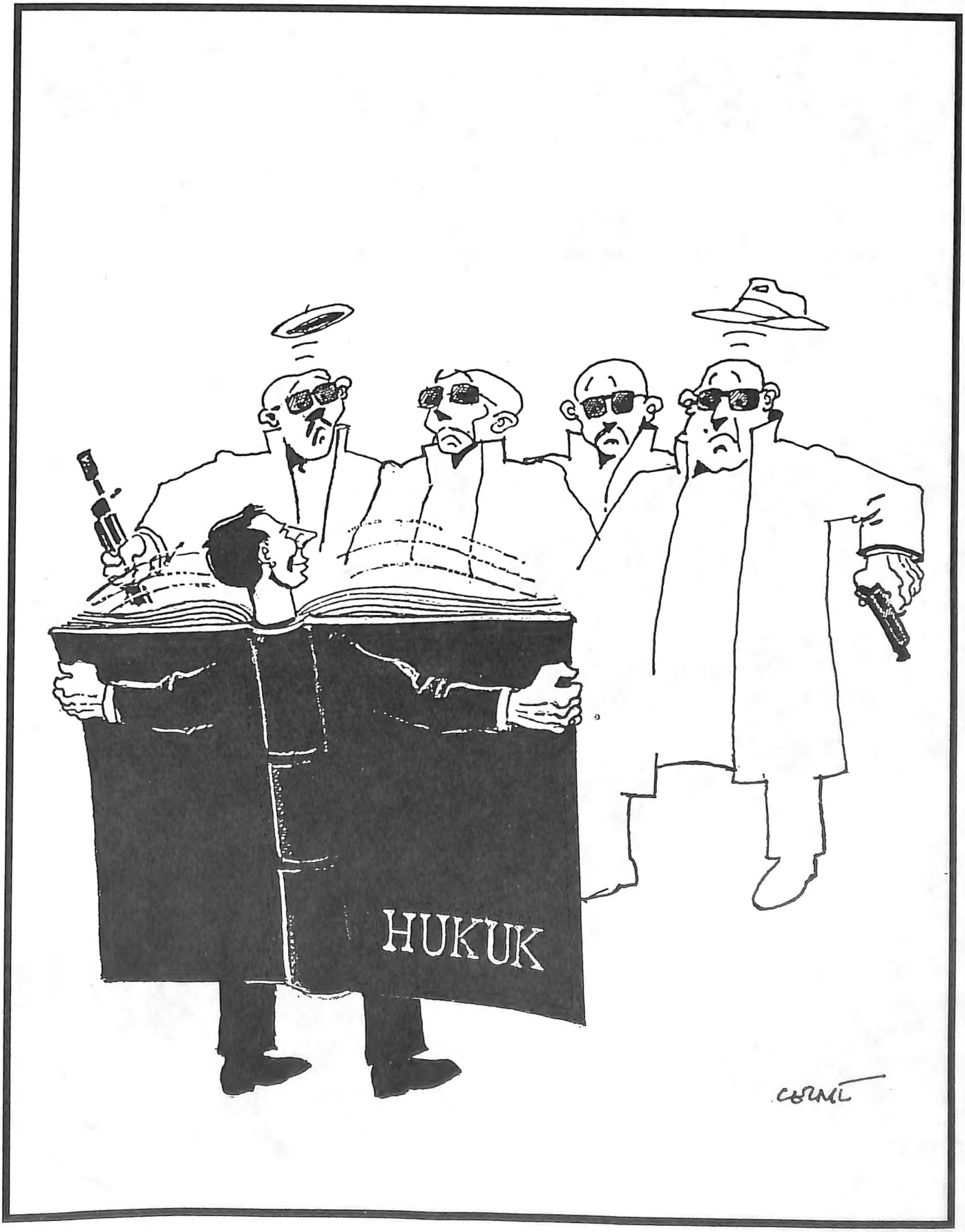

CEZMİ ERMİŞ

SAHİBİ VE YAYIN YÖNETMENİ
METİN PEKER

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
MURAT ÖZMENEK

YAYIN KURULU
ALİ FUAT SÜER
CUMHUR GAZİOĞLU
OKTAY BİNGÖL
ORHAN TÜLEYLİOĞLU
HİCABİ DEMİRCİ
MURAT SAYIN

KATKIDA BULUNANLAR
ALİ ULVİ ERSOY
ALİ ŞÜR
ALTAN ÖZKESİCİ
AHMET ERKANLI
AKIN ÖNDER
A. TEOMAN SANALAN
AŞKIN AYRANCIOĞLU
BİROL ÇÜN
BÜLENT OKUTAN
CEM KOÇ
CEZMİ ERMİŞ
CEMALETTİN GÜZELOĞLU
CANOL KOCAGÖZ
EROL ÖZDEMİR
ERAY ÖZBEK
ERCAN BAYSAL
FERRUH DOĞAN
DİNÇER PİLGİR
HASAN UYSAL
GÜNGÖR KABAKÇIOĞLU
İSMET LOKMAN
İZEL ROZENTAL
NURİ BİLGİN
KAMİL YAVUZ
KEMAL ÖZYURT
KURTULUŞ KAYALI
MÜMTAZ İDİL
MUSTAFA BİLGİN
MUSTAFA YILDIZ
METE GÖKTÜRK
MEHMET ALİ EROL
OHANNES ŞAŞKAL
OĞUZ GÜREL
RUHİ TEK
TAYFUN AKGÜL
SAMİ CANER
SEÇKİN TEMUR
SERDAR ÇAKIRER
YİĞİT ÖZGÜR
YENER ÇAKMAK

DERGİ TEMSİLCİLİKLERİ
Antalya/Cihan İşbaşı • Bursa/Mümin Bayram • Çorum/Altan Özkesici • İzmir/Cem Koç • Trabzon/Adnan Taç • Mersin/Serdar Kutça • Sinop/Seyit Saatçi • Zonguldak/Kürşat Coşkun • Kıbrıs/Hüseyin Çakmak

DİZGİ : DAMAR LTD. ŞTİ. • ANKARA
Özveren Sok. 3/8 Demirtepe Tel: 232 01 11

BASKI: SETA MATBAACILIK LTD. ŞTİ.
Necatibey Cad. 51/1 • 232 05 20

İRTİBAT VE YAZIŞMA ADRESİ
Konur Sokak 31/10 Kızılay-Ankara
Tel/Fax: 417 37 28

POSTA ÇEK NO: 104902 METİN PEKER
Altı Ay: 3.000.000 TL • Bir Yıllık: 6.000.000 TL

Kapak Karikatürü: MURAT ÖZMENEK

Karikatür Dergisi'ndeki eserler izin alınmadan kesinlikle yayınlanamaz.

KARİKATÜRCÜLER DERNEĞİ

Sevgili Karikatür Dostları

Yeni yılınızı en iyi dileklerimizle kutlarken, gelen yılların size; sağlık, mutluluk ve başarı getirmesini dileriz.

Karikatürcüler Derneği 1997 yılının son ayında 24. Olağan Genel Kurulu'nu gerçekleştirdi. Seçimler sonucunda Yönetim Kurulu Üyeliklerine Metin Peker, Sami Caner, Ahmet Erkanlı, Kemal Urgenç, Cem Kenan Öngü seçildiler. Bu konu ile ilgili ayrıntılı haberimizi 21. sayfada bulabilirsiniz.

1997 yılı karikatür sanatı için hareketli bir yıl olmuştur. Yurt içinde yapılan yarışmalarda genç arkadaşlarımız kendilerini gösterme, tanıtma fırsatı bulmuştur. Yurt dışında birçok arkadaşımız başarılı sonuçlar alarak, karikatür sanatımızı en iyi şekilde temsil ederlerken Semih Balcıoğlu ve Ferruh Doğan'ın albümlerinin yanısıra, birçok genç arkadaşımız da albümlerini karikatürseverlerin beğenisine sunmuşlardır.

1998 yılında karikatür sanatı ile uğraşan, bu sanata gönül veren tüm çizerlere başarı ve mutluluk diliyoruz.

* * *

Çürüme...

Günlerdir bir-iki özel televizyon kanalında ortaya atılan iddiaları izlediniz...

Bunun adı 'ne gazetecilik' ne de 'televizyon haberciliği'ydi... Bunun adı düpedüz 'ahlaksızlık'tı...

İnsan onuruyla oynamak günümüz Türkiye'sinde 'gazetecilik' ve 'televizyon haberciliği' oluyor... Bir genç insanın çığlığı, bir annenin gözyaşları gözü dönmüş 'ahlaksızların' ceplerine binlerce doları indiriyor...

Tüm bunlar reyting uğruna yapılıyordu...

Beşiktaş'ın milli futbolcusu Oktay Derelioğlu, annesi Nadide Hanım, bu alçakça saldırıya, bu kepazeliğe karşı direndiler. Namuslu ve dürüst spor yazarları bu oyuna son noktayı koydular:

"Oktay yeniden doğdu..."

Şimdi bir çift sözümüz olacak medya patronlarına:

"Siz bu kafadaki yöneticilere 'yalan haber' üretmeleri için binlerce dolar verdiğiniz sürece, bu ülkede ne insan haklarından ne de demokrasiden söz etme hakkınız vardır..."

Birkaç gündür kimi gazetelerde ve televizyon kanallarında sürüp giden bu rezalete kim dur diyecek?

Açıkça 'yargısız infaz' yapan bu tele-çetelere haddini kim bildirecek?

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, basın Konseyi, Barolar Birliği, sendikalar ve tüm demokratik kitle örgütleri niçin suskun?

Bir genç adamın, bir annenin onuruyla oynamanın bir bedeli olmalıdır...

Beşiktan Kulübü Başkanı Süleyman Seba, bu olayın peşini bırakacak mısınız, bırakmayacak mısınız?

* * *

Türkiye'de medyanın ne durumda olduğunu gösteren bu yazısından dolayı Cumhuriyet Gazetesi yazarı sayın Hikmet Çetinkaya'ya teşekkür ediyoruz.

Şubat sayısında buluşmak dileğiyle; güzel ve aydınlık günler sizinle olsun...

MAKSAT MUHABBET

■

hASAN uYSAL

■

JİLETLİ PERSONEL

"Sadece seninkiler için ayrı bir kartvizit kutusu aldım" dedi bir arkadaşım, elinin tersiyle, uzattığım yeni işime ait kartvizitimi geri çevirirken. "Boşuna verme, hiçbir işime yaramıyor. Ne zaman seni arasam, 'buradan ayrıldı' diyorlar."

Gerçekten de durumun pek ayrımında değildim, meğerse doğru söylüyormuş arkadaşım. Çünkü eve dönüp, bir yerlerde birikmiş kartvizitlerimi saydım tek tek. İçinde eksikleri de olmalı, üstelik kartvizit bastırmaya fırsat bulamadan ayrıldığım da oldu. Sonuçta, 19 yılı aşıyor bu gazetecilik denilen batağa düşeli. Anımsadığım kadarıyla bunun sadece 11 yılında, 2 ajans, 7 dergi, 6 gazetede çalışabilmişim. Toplayın hepsini, on beş ediyor. Danışmanlık, müşavirlik, editörlük gibi, 'işsiz gözükmemek' için arada yaptığım tuhaflıkları da sayarsak, 4 yılı "harbi işsiz" olarak geçen 19 yılda, yirmi bir değişik kartvizit sahibi olmuşum. Önümüzdeki yıllarda kartvizit sayımın katlanacağı ise, bana göre artık kesin.

Bazı insanların dünyaya, "dikiş tutturamamak" ya da "tutturmamak" için geldiklerine adım gibi eminim çünkü. Tıpkı bir türlü "adam olamayanlar" ya da "adam edilemeyenler" olduğu gibi...

Uzaktan davulun sesi hoş gelir, derler. Bunun hiç de kolay olmadığını tahmin edersiniz. Tahmin edemezseniz, çalıştığı dergiyi karıştırıp, üç ay önce istifa ettiği dergiye yazısını gönderen ya da yeni başladığı büro yerine iki yıl önce atıldığı gazeteye, sabahın erkeninde damlayan insanı da anlayamaz, hatta ona gülebilirsiniz. Hele ki o insan, istifa ettiğini sandığı için artık uğramadığı dergiden, bir hafta kadar sonra, "yahu neredesin?" diye arandığında...

Daha da kanlı canlı olaylar yaşanır tabii ki bu kadar sık iş değiştirme ve işsizliklerin arasında. Giderek kirlenen mesleğiniz adına; bunca barışık ve ortayolcu yapınıza karşın, bir de "edepsiz, geçimsiz ve kavgacıya" çıkartırsınız adınızı. Dert tabii ki bu değil de, bunca yoğunluk ve hayhuy içinde, ah o kimle kavga ettiğinizi, kimle barışık olduğunu unutmak yok mu?..

* * *

Benim durumumda olan, yani ortalama her üç-beş ayda bir işinden ayrılan ya da atılan birisiyle karşılaşsam ne yapardım acaba? Öyle ya, normal bir insan, niye bu kadar sık iş değiştirir ki? En basitinden anormal birisidir. Ya manyaktır, ya edepsiz ya da ahlâksız! Tembel, beceriksiz veya her şeyi kırıp döken birisi de olabilir. Böyle bir insanla hiç görüşür müyüm?

Ama inanın ki, benim durumum buna hiç benzemiyor. Neye benzediğini anlatmak da çok zor! Şimdi nasıl anlatsam ki?..

Hani kız doktora gitmiş, "Aman doktor bey ocağınıza düştüm" demiş. "Sevgilimle birbirimizi çok seviyoruz. İki gün sonra da evleniyoruz. Ancak ben bakire değilim ve o bunu çok önemsiyor. Ne olur bir şeyler yapın."

"Peki" demiş doktor ve gerekeni yapmış. Kız giderken de, "Aman ha, gerdek gecesinin sabahı mutlaka bana gel!" diye uyarmış.

Kız iki gün sonra pür neşe gelmiş doktora. Ağız fiyonk! "Sağolun doktor bey" deyip, yapışmış doktorun hünerli ellerine. "Beni mahvolmaktan, yuvamızı yıkılmaktan kurtardınız. Ellerinize sağlık, ne yaptıysanız, şakır şakır da kan geldi. Eşim de mutlu oldu, ben de."

Doktor sakin sakin başını sallamış:

"Tamam uzatma, şimdi yat şuraya da çıkaralım artık jileti."

* * *

Sanırım durumum anlaşıldı. İşçi sınıfının, patronla ilişkisinden önce kendisini beğendirmek için traş olan değil, tersine jilet takan azınlık grubundanız. Malûmunuzdur, patron-personel ilişkisi... Sonuç olarak, piyasada jiletle dolaştığımı ve bu ilişkide kanın benden değil, patronlarımdan geldiğini de itiraf ettikten sonra, böylece kendime neden bir partner, daha doğrusu iş dayandıramadığımı anlatabildim. Patrona kıyak olsun diye traşlı dolaşan onca yalak personel varken, siz de olsanız benim gibi jiletli bir personelle çalışır mıydınız?

İlgilenenler için önemli not: *Bu arada işimden yine ayrıldım. İnsan, heyecanını yitirdiği yerde bir dakika bile durmamalı bana göre. Ben de öyle yaptım! Arayan falan olursa diye söylüyorum, şimdilerde İmge Yayımevinde personelim!*

Bir de özel notumuzu iletelim. "Hasan Uysal evli mi?" diye soran Bursalı okur kardeşime işte yanıtı: "Hayır, akıllıyım!"

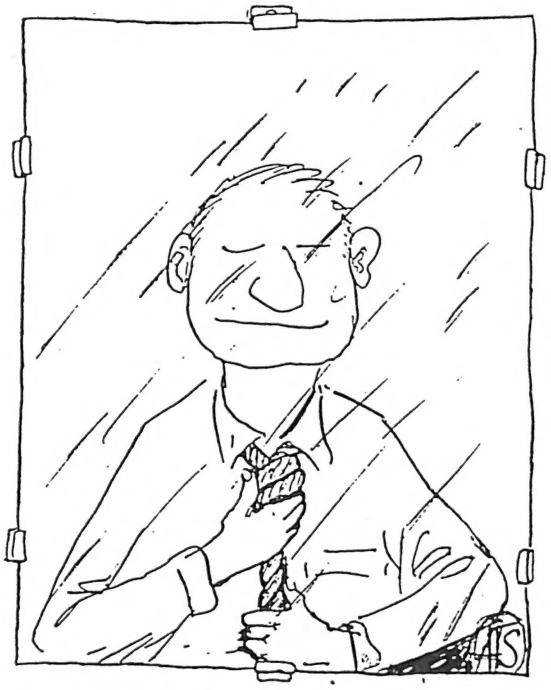

A. TEOMAN SANALAN

MURAT SAYIN

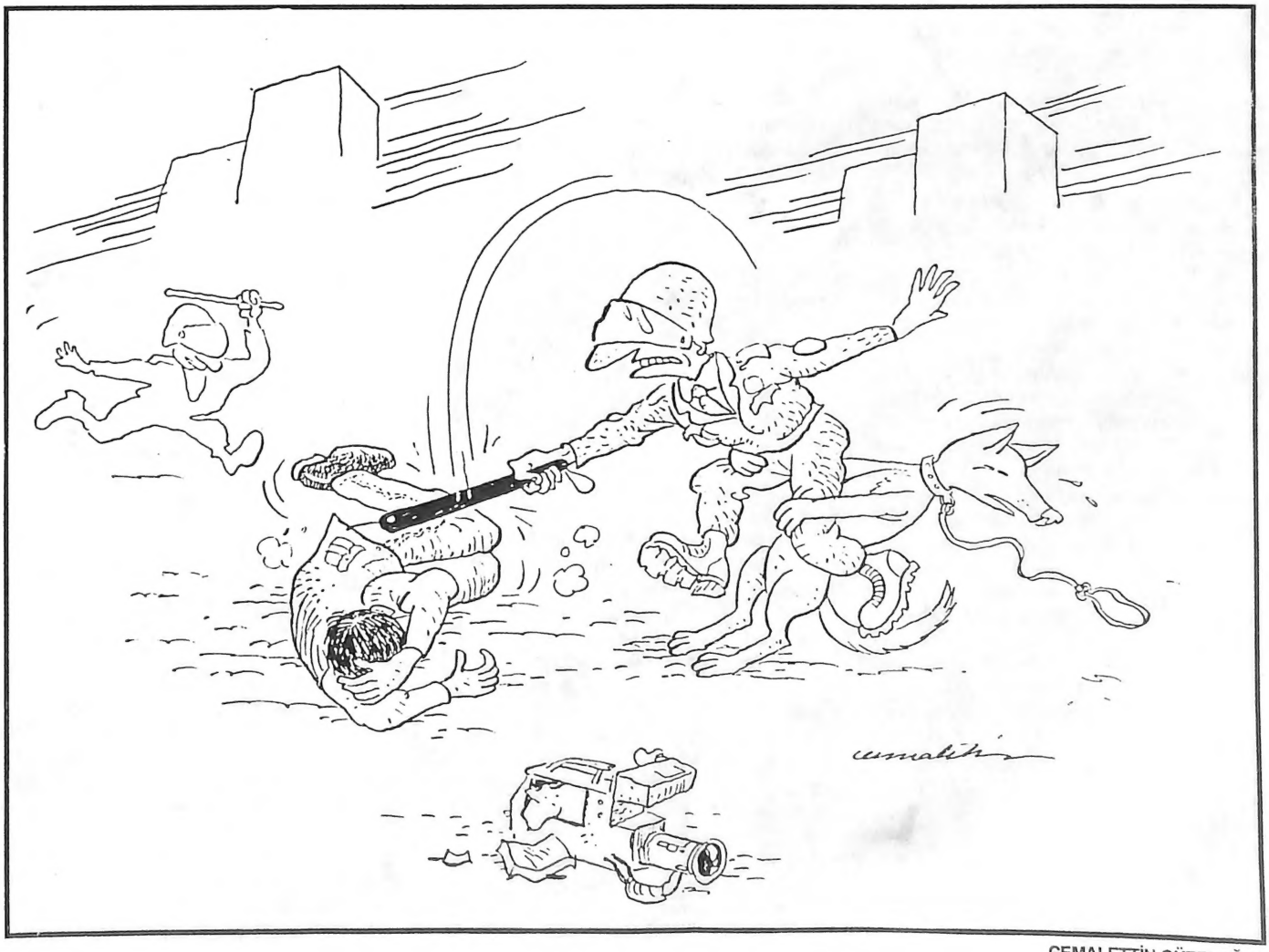

CEMALETTİN GÜZELOĞLU

TÜRK SİNEMASINDA YENİ YÖNELİM

ZARF İLE MAZRUF

KURTULUŞ KAYALI

Masumiyet, belirgin biçimde farklı bir film. Başka filmlerle karşılaştırıldığı zaman farklılığı daha bir anlaşılır oluyor. **Masumiyet**, sorunlar içinde kıvranan bir insanın açmazlarını, çözümsüzlüğünü aktarırken diğerleri, özellikle de **Hamam**, insanları güzel, keyifli eski günlere götürüyor. Güzel eski günler ortalamanın dışındaki insanları varoşlardaki konumlarıyla gündeme getiriyor. Mekânların değiştirilmesi anlatımı pek etkilemiyor. Aykırı insanların zaman zaman güzel, zaman zaman da ilginç hikâyeleri şimdiki dönemin temel konusunu oluşturuyor.

Hamam'daki İtalyan mimar, ayağı geri geri giderek geldiği İstanbul'da kalıyor. Kalmasının nedeninin cinsel birliktelik mi, yoksa insancıl ilişkiler ağı mı olduğu sorusunun cevabı biraz muğlak. Herhalde iki unsurun da etkisiyle Türkiye'de kalıyor. Hayatın sıcaklığı bir İtalyan mimarı İstanbul'un kenar semtlerinden birinde yeni bir yaşantıya yöneltiyor. Yeni yaşantı İtalya'daki gündelik sorunların stresini ortadan kaldırıyor. Türk Sineması'nın evvel eski temel konusu olan küçük insanın dünyasının olanca renkliliğiyle gündeme girmesiyle film başka bir boyut kazanıyor. Yeşilçam tabiriyle nitelenen Türk Sineması'na yönelik yoğun eleştiri onun temel yönelimine uygun bir hikâye eşliğinde yapılıyor. Belli bir kesimin gündelik ilişkilerinin sorgulanmadan sergilenmesi bir biçimde başarılmaya çalışılıyor. Sorgulanması halinde çelişik sayılabilecek nitelemelerin yapılması olası görünmüyor.

Türkiye'de zaten bir şey tam dört dörtlük çelişik olarak uzun süredir gündemde. Türk Sineması yeni baştan canlanırken Türk Sineması'nın klasik temaları yeni bir şekilde canlandırılmaya çalışılıyor. Türk sinemasındaki canlanma eğilimi İstanbul'un arka sokaklarını konu alan **Amerikalı**'nın arz-ı endam etmesiyle başladı. Sonra da **Amerikalı**'ya benzeyen filmler birbirini peşi sıra sökün etti. Şimdilerde iyice belirginleşen bu süreç bir anlamda güzel küçük insanın olumluluklar içeren dünyasının insana hoş gelecek hikâye eşliğinde sunulmasında somutlaştı. Pembe dünyaların sergilendiği popüler film hikâyeleri fazlalaştı. **Hamam** da bunların güzel olanlarından biri. Bu şekilde değerlendirildiği zaman yeni dönemin pembe dizilerine benzeyen **Hamam**, eski Türk filmlerini belirgin bir şekilde çağrıştırmaktadır.

Eski filmler o güzel, hırçın, bir parça bıçkın, işsiz-güçsüz küçük insanın merkezi bir yerde olduğu filmlerdir. Türk sinemasının özellikle popüler yönetmenleri de olayı bu çerçevede anlatmışlardır. Aslında son dönemdeki temel konu da geçmişteki, Türk Sinemas'ının yakın geçmişindeki gelişmelerin bütünüyle dışında değildir. Marjda kalanın, marjinal olanın işlenmesi, fakat popülist bir tarzda işlenmesi, Türk Sineması'nın son dönem gelişim dinamiğine uygun görünmektedir. Bir ölçüde uç unsurların anlatıldığı fakat bunların gerçek hayattaki kimi konulara tekabül ettiği görülmektedir. Zaten bu tür filmler de hayatın gerçekliğinin anlatıldığı filmler olarak düşünülmektedir. Burada bir çelişki gözden kaçırılmamalıdır. Marjinal olma ve hayatın gerçekliği arasındaki çelişki. Bu çelişkiyi eski dönem Türk filmleri de, şimdilerde gösterime giren Türk filmleri de çözememişe benzemektedir. İşin kolaycılığını bu noktada saptamak mümkündür.

Belki de olay edebiyat uyarlaması çerçevesinde düşünülmektedir. Geçmiş dönemde de benzeri düşüncenin izlerini yakalamak kabildir. Son dönem edebiyat uyarlamaları da bariz bir şekilde yoğunlaşmıştır. Son dönem filmlerinin olumlu olarak nitelenmesi de bir ölçüde bundan kaynaklanmaktadır. Ancak **Ağır Roman** bu noktada belki de en ilginç örneği oluşturmaktadır. Hayatın gerçeğinin belli bir yörenin insanının önemsenerek, benimsenerek anlatılması doğru görünmemektedir. Anlatımı son dönemde iyice belirginleşen bir eğilimin izdüşümü olarak düşünmek olasıdır. Türk sinemasında aykırı eğilimler iç içe geçmiş şekilde bir oluşum ortaya çıkmaktadır. Belki de bu aşamada edebiyat uyarlamalarıyla bir zamanların küçük insanına ulaşılmaya çalışılmaktadır. Bu anlamda düşünüldüğü zaman Ertem Eğilmez'in **Arabesk**'i doğru zamanda yapmadığı ya da şimdilerde gerçekliğini kaybettiği şeklinde bir anlayış belirlemektedir. Yeni dönem eski dönemin sinemasına değişik noktalarda beliren yönelimlerin bir işaretidir. **Hamam** bir yönüyle, **Masumiyet** başka bir yönüyle bu farklılaşmaya işaret etmektedir.

Hamam'ın bir tür pembe dizi olması gelişimi belirginleştirirken başka alanlarda ünlü olanların sinemaya yönelmesi de eski Türk sinemasının önemli ilkelerinden biri olarak görünmektedir. Zaten Türkiye'de insanların sinemaya dönmesinin ilk işaretini veren **Amerikalı**'nın başrol oyuncusu da bir star olan Şener Şen'dir. **Eşkiya** sadece Şener Şen'e değil, bir başka stara, Uğur Yücel'e de yaslanmıştır. Ancak bu noktaya kadar ölçünün kaçırılması sözkonusu değildir. Ölçünün kaçırıldığı nokta Beyaz ve Okan Bayülgen'in filmlerde önemli rollerde, başrollerde görünmesidir. Hatta o kadar ilginç bir durum sözkonusudur ki bir dönemin starı Müjde Ar artık ikinci planda kalmakta, ön plana Okan Bayülgen çıkmaktadır. Bunun yanında ek bir sorun olarak Okan Bayülgen'in bir bıçkını nasıl oynayabildiği de sorgulanmalıdır. Diğer filmlere bakıldığı zaman da başka alanların ünlülerinin sinemaya yöneldiği fark edilmektedir. Sinemanın yaygınlaşmasının ve genç nüfusa ulaşmasının önemli bir nedeni de bunlara benzer, popülarite itibariyle bunlara benzer bireylerin oyuncu olmalarıdır.

Masumiyet'in temsil ettiği çizgi ticari anlamda daha masum görünmektedir. Başka filmlerin yönetmenlerinin birey olarak kişisel ve düşünsel anlamda Türk sineması ile ilgili bir dertleri yoktur. **Masumiyet**'in yönetmeninin ise hepten yok sayacak ölçüde Türk Sineması'yla bir problemi vardı. Ancak anlattığı hikâye bakımından o da Türk sinemasının önemli sayılabilecek kimi yönlerine dayanmaktadır. **Masumiyet**'in temelinde toplumcu-gerçekçi Türk sineması ve devrimci sinema vardır. Ancak bu iki önemli sinema akımı da umutvar bir dünyayı müjdelemeyi amaçlamıştır. Zaten Türk Sineması'nda önemsenecek oranda Orhan Kemal romanı uyarlamasının bulunmasını bu noktada aramak gerekmektedir. Filmler en azından sorunların ileri bir zaman aralığında çözümlenebileceklerinin işaretlerini vermektedir. Ancak **Masumiyet** sınırlı sayıdaki aykırı örnekler dışında hayatın eğip büktüğü, iyice çaresiz, fakat yenmeyi deneyen, daha doğrusu dertlerle başetmeye çalışan insanları anlatmaktadır. Kelimenin gerçek anlamıyla baskı altında kalan insanların halet-i ruhiyesini yansıtmaktadır. Ki onlar belirgin bir şekilde trajik bir hayat yaşamaktadırlar.

KAMİL YAVUZ

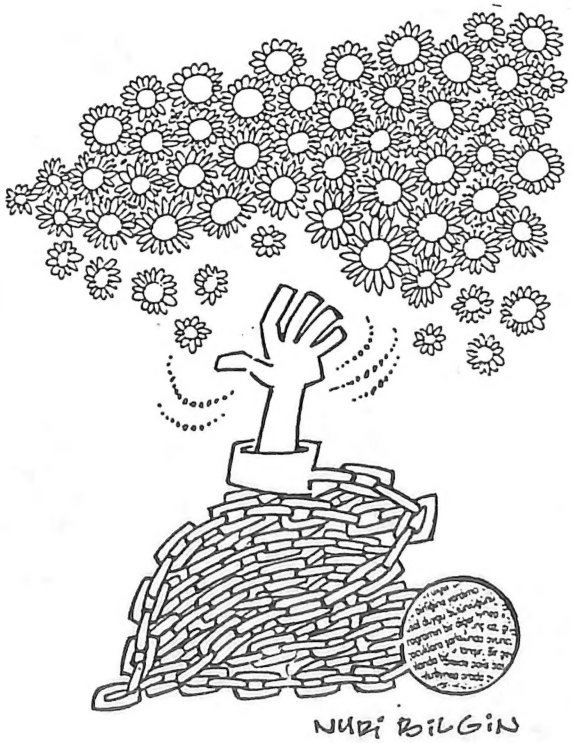

NURİ BİLGİN

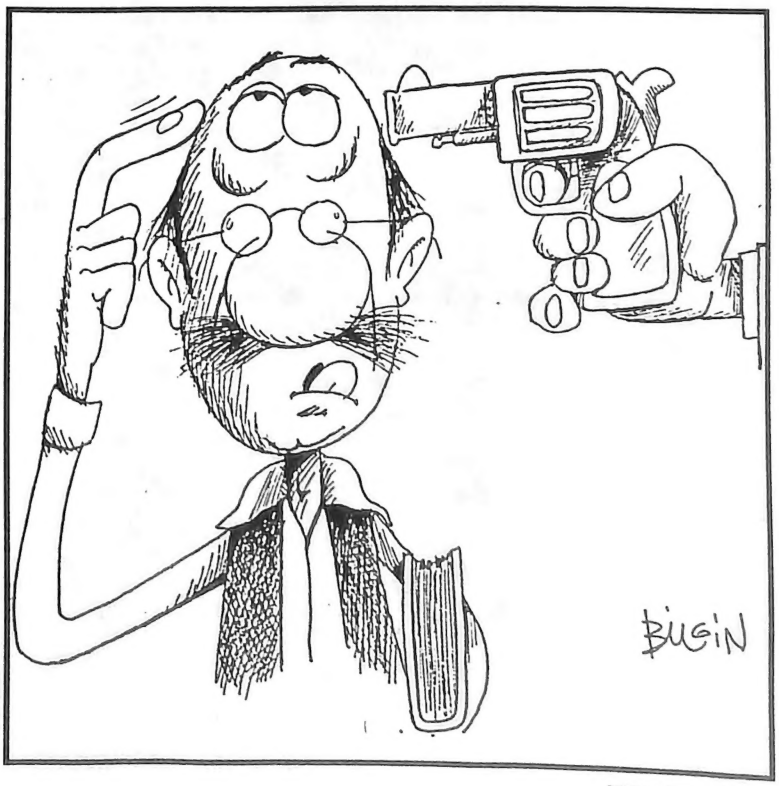

MUSTAFA BİLGİN

ÇİZGİ YERİNE

■

MÜMTAZ İDİL

■

BİZ "ÇİLLER"İ NİYE SEVDİK?

Bir çizgi film nasıl olur da birbirinden bağımsız, habersiz yüzlerce çocuğun hastaneye kaldıracak derecede psikolojik travmaya uğramasına neden olabilir? Aslında belki elinizde tuttuğunuz bu dergi, bir sayısını bütünüyle bu konuya ayırmalıydı.

Şimdi biraz zihin cimnastiği yapalım: Bir çizgi film ne kadar dehşet dolu sahneler içerse de, ne kadar inanılmaz öyküleri anlatsa da, birbirinden habersiz yüzlerce çocuğun hastaneye kaldırılacak kadar etkilenmesine, bir o kadar çocuğun da hafif de olsa rahatsız olmasına neden olacak bir görüntüyü yaratması olanaksız gibi görünüyor. Çizenler bilir, Rembrant'ın "Altın Taç" tablosunda, atın üzerindeki adamın başındaki taç öylesine parlaktır ki, tabloya bakanlar gözünü tacın pırıltılarından ayıramaz. Rembrant usta renk ve fırça oyunlarıyla, izleyenlerin dikkatini taç üzerinde toplamayı başarabilmiştir. Bu, diğer renkleri alabildiğine pastelleştirerek ve gözün en parlak renge doğru kaymasını sağlayarak elde edilebilecek bir algı yanılmasından başka bir şey değildir belki, ama ilk olarak Rembrant'ın yapmış olmasıyla tarihe geçmiştir.

Peki ya çizgi filmde? Hastaneye kaldırılan çocuklar ifadelerinde, parlak bir ışığın kendilerine doğru geldiğini ve bu ışıktan etkilendiklerini söylemişler. Çizgi film yapımcılarının amacının ne olduğu belki ileride ortaya çıkacaktır, ama teknik olarak bunu nasıl başardıkları konusunda ipucu verecekleri kuşkulu. Coca Cola'nın yüz yıldan fazladır saklanan formülü gibi, bunu da rakiplerine kaptırmamak için ellerinden geleni yapacaklardır. Belki bundan yüz yıl sonra sanal gerçeklik oyunlarının bir köşesinde, mikroçipin değişmez arması "intel" gibi bir "alamet-i farika" ile yüzyıla damgalarını vurmayı düşünüyorlardır.

Nasıl olup da bir çizgi filmle böyle bir etki yarattıklarına gelince... Aslında bunu teknik olarak bir tek şekilde açıklamak mümkün: Bilindiği gibi sinema filmlerinde her saniyede izleyenin gözünün önünden 23 kare, televizyon filmlerinde ise 24 kare geçmektedir. Bu kareleri insan gözü tek tek algılayamamakta ve ardı ardına gelen karelerle oluşan hareketi izleyerek, bir bütünü izlemektedir. Oysa, bütün olarak algıladığı tüm hareketler, karelerin ardı ardına hızla gözünün önünden geçmesinden başka bir şey değildir. Buraya kadar bir itiraz yoksa devam edelim: Gözün tek tek algılayamadığı 23 veya 24 karelik dizi arasına eklenecek herhangi bir ışık patlaması veya benzeri bir şey, doğal olarak göz tarafından algılanmayacak, ama beyin bu uyarıyı mutlaka algılayacaktır. O anda görmediğinizi sandığınız şey, aslında beyninize kazınmış olacak, ama siz bunu fark edemeyeceksinizdir. Yani, film şeridinin bir saniyede geçen her 23 karesinin arasına eklenecek bir veya iki konu dışı kare, göz tarafından algılanmasa da beyin tarafından algılanacak, olumlu ya da olumsuz bir biçimde sizi etkileyecektir.

Buna Amerikalılar "Subliminal Advertisment" adını veriyorlar. Bir çeşit gizli reklam, daha da öteye götürüldüğünde bir çeşit "bilinçaltı kurgulama" olduğu için ABD'de 1970'li yılların sonundan bu yana uygulanması yasak. Yasak, ama nasıl engelleyebilirsiniz bu eylemi, hangi yasakla ve nasıl denetleyerek? Denetimi neredeyse olanaksız.

Göreceksiniz, filme el koyan ve incelemeye alan Japon Hükümeti de sonuçta dava konusu olan çizgi filmi firmasına iade edecek ve sakıncalı bir şey olmadığını söyleyecektir. Belki bir kez daha oynatılmasına izin vermeyecektir, ama arkadan gelen diğer çizgi veya belgesel ya da konulu filmlerde çocuklarla birlikte büyükler de etkilenecek ve istem dışı davranışlarda bulunacaktır. Çünkü, binlerce kopyası yapılan sözkonusu çizgi filmin "temiz" bir kopyası yetkililere teslim edilecek, yetkililer de doğal olarak filmde "zararlı" bir şey bulamayacaktır.

Bu arada, yetişkin insanlardan yüzlercesi hastaneye yatırıldıklarında, kimse onların bir televizyon programından, bir filmden veya benzeri bir gösterimden etkilendiklerini düşünmeyecek, toplumsal bir "şizofreni" olarak kabul edip, hemen tedavisine başlanması gerektiğine karar vereceklerdir. Çocuklar üzerinde yapılan bu deney, bir çeşit uyarı olsa gerek.

Dünyanın en tehlikeli silahlarından biri olarak kabul edilen "Bilinçaltı Kurgulama" yöntemi, kitleleri toplu olarak birini sevmeye yöneltmekten tutun da, uyuşturucu bağımlılığına kadar her türlü kötü amaçta kullanılabilir. İyi olarak kullanılma olasılığı çok büyük olmasına karşın, kötülerin bu dünyada yaşadığını varsayan Amerika, kendi ülkesi dışında her yerde bu yöntemin kullanılmasına "cevaz" vermektedir. Birgün ansızın, şimdi küfür yağdıran büyük medya ile birlikte, tutup da "sarışın güzel kadını" neden bu kadar çok sevdiğinizi düşünecek olursanız, tehlikenin boyutlarını da algılarsınız sanırım. Herkesin itiraz edip de, yine de gidip "evet" oyu verdiği, dünyanın en abuk referandumlarından biri olan "1982 Anayasa Referandumu"nun yüzde doksanları aşan "evet"inde bile bunun izlerini aramak gerekir.

CUMHUR GAZİOĞLU

RUHİ TEK **TREN PENCERESİNDEN**

TÜRBAN VE HİTİT'LER

Vagona türbanlı bir kız girdi. Üniversite öğrencisi olabilirdi. Bir erkeğin yanında dördüncü olmayı düşleyebilirdi. Belki de ikinci sınıf insan sayılmaktan hoşnuttu.

– Orta Anadolu'da İ.Ö. XIX-XII yy.'da yaşamış, imparatorluk kurmuş bir halk olan Hititler'le de işlerin nasıl yapılacağına dair yönetmeliğe göre, evli bir kadınla sevişirken yakalanan erkek affedilir. Kadına da başını örtme cezası verilir. Böylece toplumun önünde küçük düşürmek, kınamak için bu onur kırıcı ceza uygulanır.

Tren virajı döndü.

●

BİLEY TAŞI

Yaşlı yolcu, gence baktı. Gülümsedi.

– Sokrates'e biri sorar: "Herkese konuşma sanatı öğretiyorsun, ama kendin neden iyi bir hatip değilsin?" der. Sokrates: "Biley taşları kendi kendilerini kesemezler, fakat kaba demirleri keskin yaparlar." diye soruyu yanıtladı.

Genç kıpkırmızı oldu.

Tren sallana sallana yoluna devam etti.

●

KOPYA TANRILAR

– Hitit kralları, Tanrılarının yeryüzündeki temsilcileri olmalarına rağmen, hayatta iken tanrılaştırılmamışlardır. Ancak öldüklerinde tanrı gibi kutsanır. Heykelleri yapılır.

Yaşlı yolcu kendini tutamadı, kıkırdadı.

– Ülkenin birinde yöneticilerin bazıları görevdeyken tanrılaştırılır. Özellikle eli kanlı olanların, soyguncuların, gözü karaların, yalancıların; yağcı ve yalak belediyeler, il yöneticileri, üniversiteler, kurum başkanları tarafından heykelleri yaptırılır, sokaklara, okullara, parklara isimleri verilir, hatta fahri doktor bile yapılır.

– Bayım, bu yüksek politika...

– Haklısın, o ülkede yağcılık, yalakalık daima prim yapmıştır.

Makinist raylar üzerindeki bir inekle, bir insanı uyarmak için trenin düdüğünü öttürdü.

FERRUH DOĞAN • TUTANAK

Ferruh Doğan 1932'de İstanbul'da doğdu. İlk karikatürlerinin yayımlandığı 1945 yılından bu yana çiziyor. Ferruh Doğan, TUTANAK adıyla derlediği bu karikatürlerinde kimlik, politika, ekonomi ve çevre sorunlarını, bu sorunların insan, toplum ve doğada yarattığı yabancılaşmayı kendine özgü çizgi mizahıyla yorumlamakta, irdelemektedir. Bu karikatür kitabı günümüzün çizgili bir tutanağıdır.

Cem Yayınevi'nden karikatürseverlerin beğenisine sunulan Tutanak'ın yanı sıra; Ferruh Doğan'ın Asrileşen Köy, Çizgili Dünya, Sergi, Politika, Bir Çizgide, Paramani'den isimli karikatür albümleri bulunmaktadır.

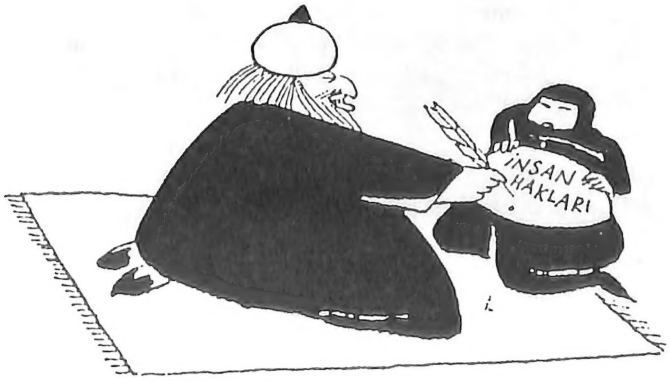

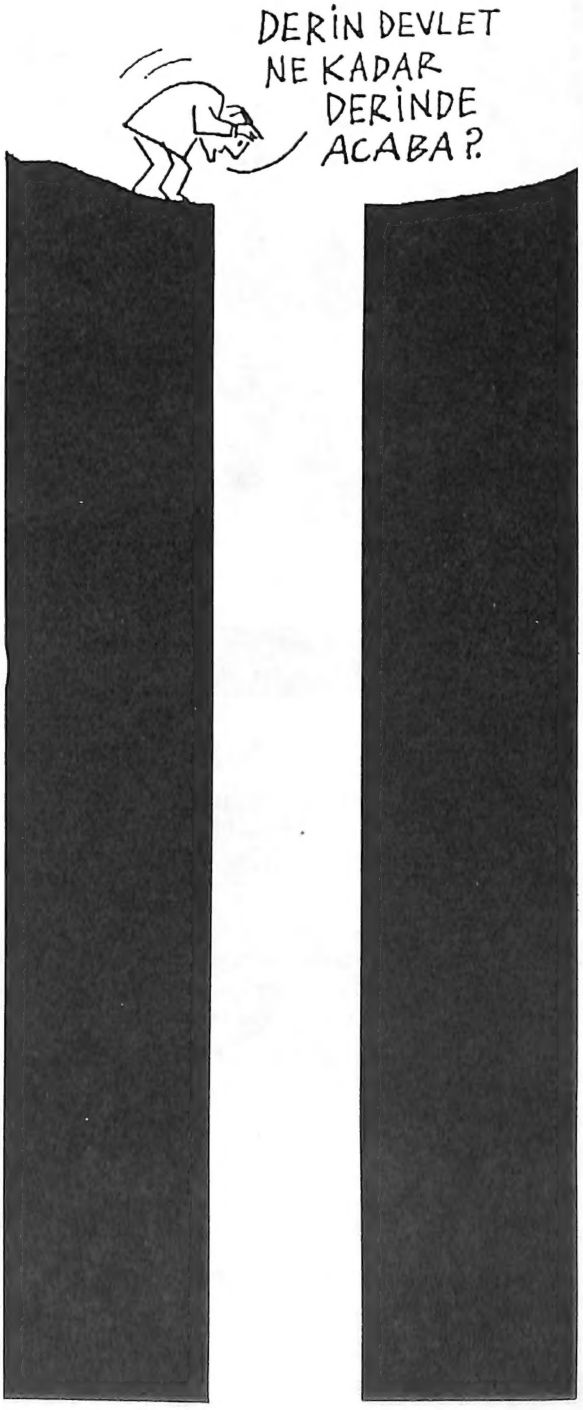

MURAT ÖZMENEK

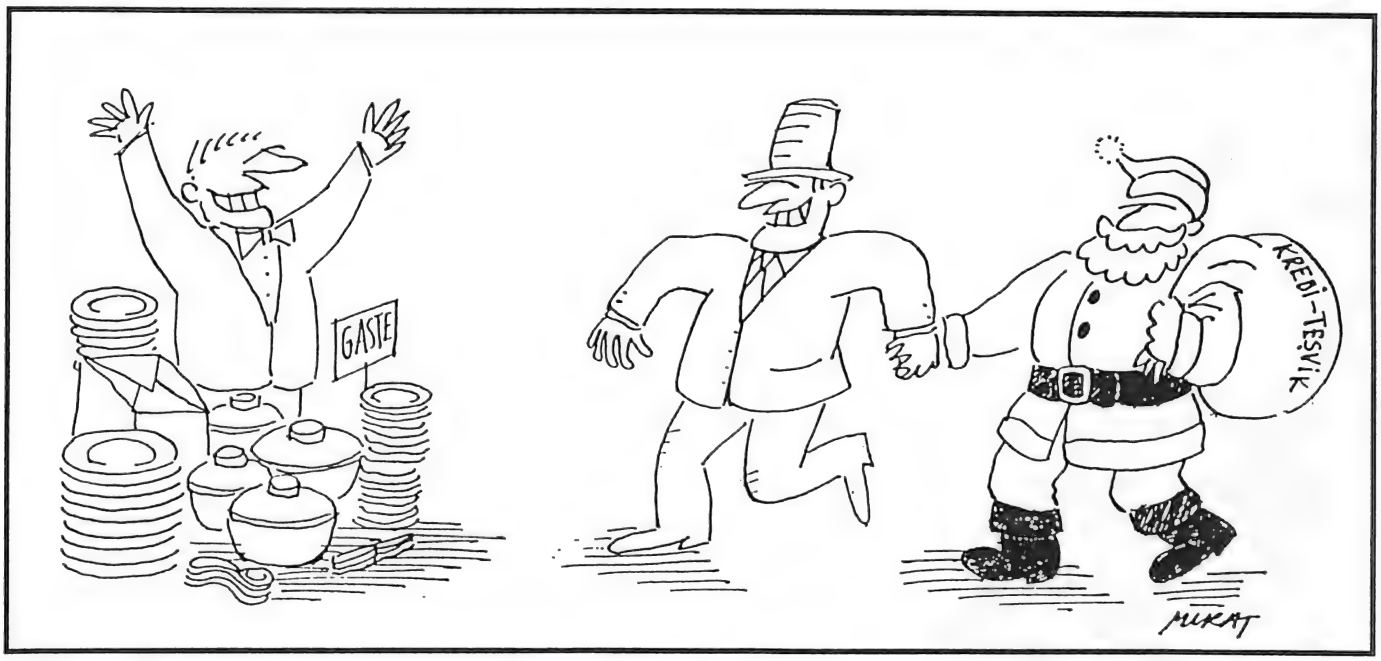

EROL ÖZDEMİR

AŞKIN AYRANCIOĞLU

SERDAR ÇAKIRER KARİKATÜR YARIŞMASI SONUÇLANDI

SERDAR ÇAKIRER 1964-1995 / SAYGIYLA ANIYORUZ...

Eksiksiz dost, iyi ve güzel insan sevgili kardeşimiz Serdar Çakırer'in anısına Karikatürcüler Derneği ve Karikatür Dergisi tarafından düzenlenen Karikatür Yarışması sonuçlanmıştır.

Yarışmanın bu yılki jüri üyeleri; Cafer Zorlu, Mustafa Eremektar, Orhan Enez, Mete Göktürk, Polat Nahabaş, Sema Ündeğer, Erdoğan Başol, İzel Rozental, Kamil Yavuz, Erdoğan Karayel, Murat Özmenek ve Metin Peker'den oluşuyordu.

Yarışmanın Birincilik Ödülünü; Yiğit Özgür, İkincilik Ödülünü; Ahmet Erkanlı, Üçüncülük Ödülünü Tayfun Akgül kazanırken, Necati Abacı jüri, Süleyman Halıcıoğlu Karikatür Dergisi, Erkan Yaylalı Karikatürcüler Derneği, M. Cemal Altınkum ise genç bir çizere teşvik ödüllerine layık görülmüşlerdir.

Karikatürcüler Derneği ve Karikatür Dergisi yarışmaya gösterdikleri duyarlılıklarından dolayı katılımcılara teşekkür ediyor, sevgili kardeşimiz, can dostumuz Serdar Çakırer'i sevgi ve özlemle anıyoruz.

BİRİNCİLİK ÖDÜLÜ / YİĞİT ÖZGÜR

SERDAR ÇAKIRER

İKİNCİLİK ÖDÜLÜ / AHMET ERKANLI

ÜÇÜNCÜLÜK ÖDÜLÜ / TAYFUN AKGÜL

GÜLDÜŞÜN ÇORBASI

■

ÖZGÜR ARHAVİLİ

■

"YOL" (YOL)SUZLUĞU-KALDIRIM (SOY)SUZLUĞU

"Yol": Karada, suda, havada bir yerden bir yere gitmeyi sağlayan hat (çizgi). Bakın bu "Yol" ile en son Boğaziçi'ni aşarak nerelere ulaşmışız. Dahası bir diğer anlamıyla nerelerde kullanmışız. "Yol"u önce; bir kentin yolunun belli niteliğini vurgulamak için kullanmışız (Yollu). Kolayca ulaşılabilen kadını vurgulasın diye kullanmışız (Yollu). Kurallara uygun bir biçimde yapılan bir işi vurgulaması için kullanmışız (Yollu). Yolu olmayan bir yer için kullanmışız (Yolsuz). Törelere, toplumun etik anlayışına aykırı davranan kimse için kullanmışız (Yolsuz). Ve bunlar gibi; Yolmak'da, Yolma'da, Yoldaş'da, Yolculuk'da, Yoluk'da, Yoluntu'da, Yolunma'da... kullanmışız. Ayrıca; türünü ya da yönünü belirten bir sıfat ya da tamlayanla kullanarak; köy yolu, İpek yolu, denizyo'u, karayolu, havayolu, yolundan sapma(mak), Yolunu şaşırmak, yol almak, yol vermek, yola çıkmak, yoldan çıkmak, yol kesmek vs. demişiz. Yol ile epey yol alarak "Yol"u aşındırmamıza karşın, büyük bir pişkinlikle; "yollar yürümekle aşınmaz" da demişiz. Doğrusu yolu iyi kullanmışız. Ama en sonunda; "Bir görevi, yetkiyi kötüye kullanarak, yapılan yasaya, kurallara aykırı eylemi vurgularken (Yolsuzluk) ile tam kullanmışız "Yol"u. Kısacası "Yol"u; bazen iyi bazen kötü kullanmışız. İşin kötüsü son zamanlarda "Yol"u yormuşuz ve kötü yola düşürmüsüz yolsuzluk ile. Bundan sonra Allah; "Yol"un yolunu açık etsin, sonunu hayır etsin!

Gelelim yolu, kötü yola düşüren "Yolsuzluk"a... Yolsuzluk aslında, dünyanın soluk alışıyla başladı ve o günden bugüne de soluksuz etkinliğini sürdürüyor. Yolsuzluğun önü; tarihin hiçbir sürecinde alınamadı/alınmadı ve günümüzde, toplum yaşamının doğal bir yanı haline getirildi.

Her ülkenin gündemini yolsuzluk savları ile birlikte karşılıklı suçlamalar oluşturuyor. Özellikle ülkemizde; her yeni kabine/hükümet sonrası gazete başlıkları benzer savlarla oluşur oldu. Bunların en belirgini şimdilerde yine hortlayan ve bakanları Yüce Divan'a kadar götüren "Otoyol yolsuzluğu" savı. Ve devamındaki; İlksan, İSKİ, Civan, Göknel, Edes, Mercümek yolsuzlukları, ört de biraz da ben ölem, pardon örtüsüz-örtülü ödenekler ve en önemlisi; Eniştemizin kutsal hazine hareketi. Çeteler, Çatlılar ve Çeçenler. Doğaldır ki böylesi temiz toplumda en temiz Eniştemiz...

Bizde "Yolsuzluk" bile yozlaşma sürecine girdi. Düşünün beyler(!): Bir bakan çıkıp; bir ülkenin Cumhurbaşkanına: "Eniştemizgillere sahip çıkma adına: 'Temizlik tepeden başlasın. İlksan'ın hesabını versin. Servetinin kaynağını açıklasın..." diyebiliyor ve ardından en temiz En(iş)temiz'den ayrılıp, son Yılmazgiller kabinesinde de Bakan olunca aynı şahıs; üçüncü boğaz köprüsüne Süleyman Demirel adı verilsin önerisini getirebiliyorsa... Lütfen artık bazı şeyleri düşünmeye başlasak beyler diyorum!!!

Yol yozlaşmada yalnız mı? Yooo!.. Hırsızların yanları "Ceplerr" gibi, yolun da yanları var: "Kaldırımlar".. Kaldırım salt yolu ve kent kültürünü değil, hırsızların yanlarını (ceplerini), yaşamın her yanlarını sollar oldu. Sanki bir kartel, hem de ne kartel!.. Ne kartel!..

Kaldırım kültür karteli adeta. İşte bu kartel kent kültürünün önüne geçip her geçen gün zenginliğine zenginlik katarak kenti esir alır oldu. Kaldırım kültürümüz öylesine çeşni oldu ki, eşi benzeri menendi yok dünyamızda... Neler yapıyoruz kaldırıma, neler neler yapıyoruz kaldırımda. Önce her sene döşüyoruz kaldırıma. Döşer döşemez de stabilizasyonu sağlasın diye (balgam)lamaya başlıyoruz yüzünü. Kimimiz yürürken elimiz burnumuzda gökdelenleri seyreyleriz. Kimimiz elimiz cebimizdeki mazluma sarılmış, bacakları dikizleriz. Kimimiz omuzlarız, kimimiz kerizleriz. Hep bunları kaldırımda yaparız. Genelde nara atarız, zaman zaman da caka satarız... İşportacıları kovalarız, işportacılık yaparız... Yozlaşım ve çürümüşlüğün zengin bir mozayiğidir kaldırımlarımız...

Yine de kaldırımlar bir yerlere götürür, kendimize götürmeksizin bizleri...

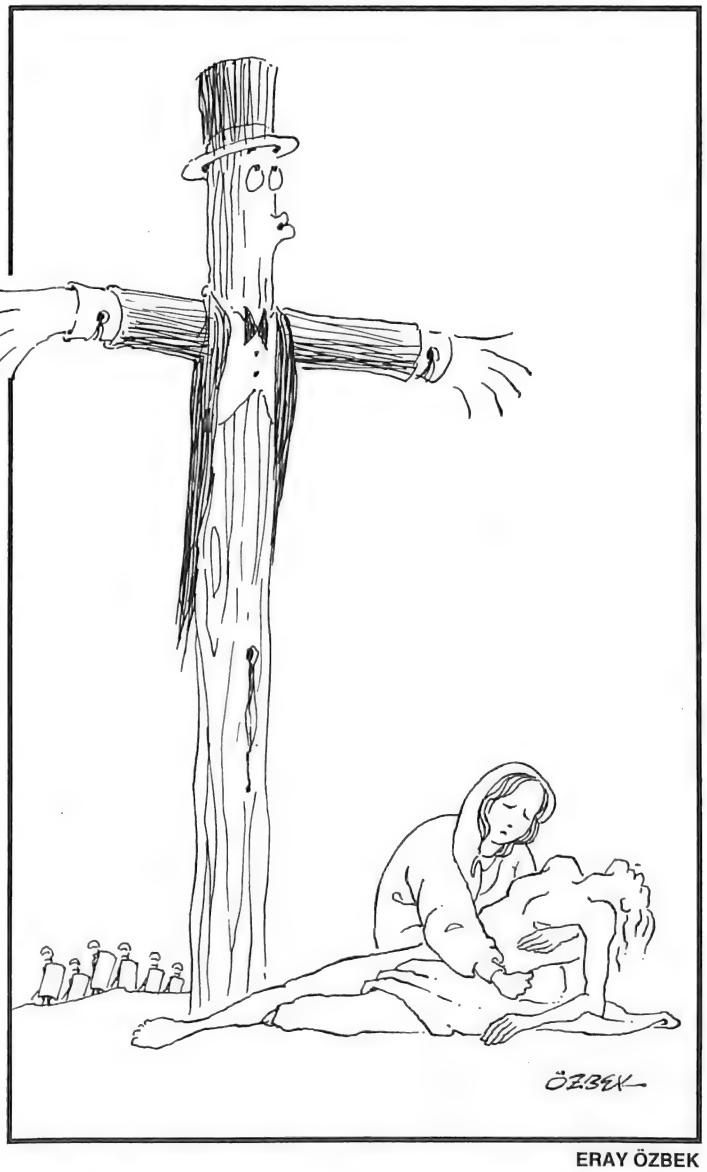

ERAY ÖZBEK

CANOL KOCAGÖZ

NURİ BİLGİN

ALTAN ÖZESKİCİ

KARİKATÜRİST ANEKTOTLARI

■

YENER ÇAKMAK

■

GÖZÜNE KUVVET

Çaylak Tevfik Bey'in Çamlıca'daki evine bitişik komşusu "Burunsuz Naci" diye tanınan Abdülhamid'in hafiyelerinden biriymiş. Bu saray uşağı ajanı, Tevfik Bey nerede görse:
"Allah gözüne kuvvet versin!.. Allah görüş gücünüzü korusun..." diye hep hafiyenin gözleri için dua edermiş. Birgün, artık sabrı tükenen Burunsuz Naci:
"Yahu benim gözlerimden başka dua edilecek yerim yok mu? Neden boyuna gözlerime dua ediyorsun?.." demiş.
Çaylak Tevfik:
"Sana Allah'tan biraz akıl, biraz vicdan vermesini de dilemek gerekir ama..." demiş, "gözleriniz daha önemli..."
Burunsuz Naci:
"Neden?" demiş.
Çaylak Tevfik:
"Günün birinde gözlerin bozulup da, gözlük takman gerekirse, burnun olmadığından gözlük takamazsın da ondan..." demiş.

TEŞRİFATÇI DEĞİLMİŞ

Birgün yine Çaylak Tevfik Efendi ile Bâb-ı Âlî Caddesi'nden yukarı doğru çıkıyorlardı. Karşılarına bir mecmua sahibi çıkmıştı. Adamın elinde birçok resimler vardı. Fuat Bey'i tutarak:
"Bunlar filan filan paşaların resimleri imiş, fakat altlarında isimleri yazılı değil. Acaba bunlar hangi paşaların resmi?"
Ali Fuat Bey:
"Ben teşrifatçı mıyım, ne bileyim, başkasına sor!.." demiş.
Bu kez adam Ali Fuat Bey'in yanındaki Çaylak Tevfik'e yönelmiş:
"Efendi, ne olur siz söyleyiverin!" demiş.
Ali Fuat Bey, bunun üzerine adama gülerek dönmüş ve:
"Ayol, o ne bilsin. Ona kendi resmini göstersen tanımaz..."

Türk Mizahçıları, Nüktedanları ve Şairleri
Hilmi Yücebaş / İstanbul-1958

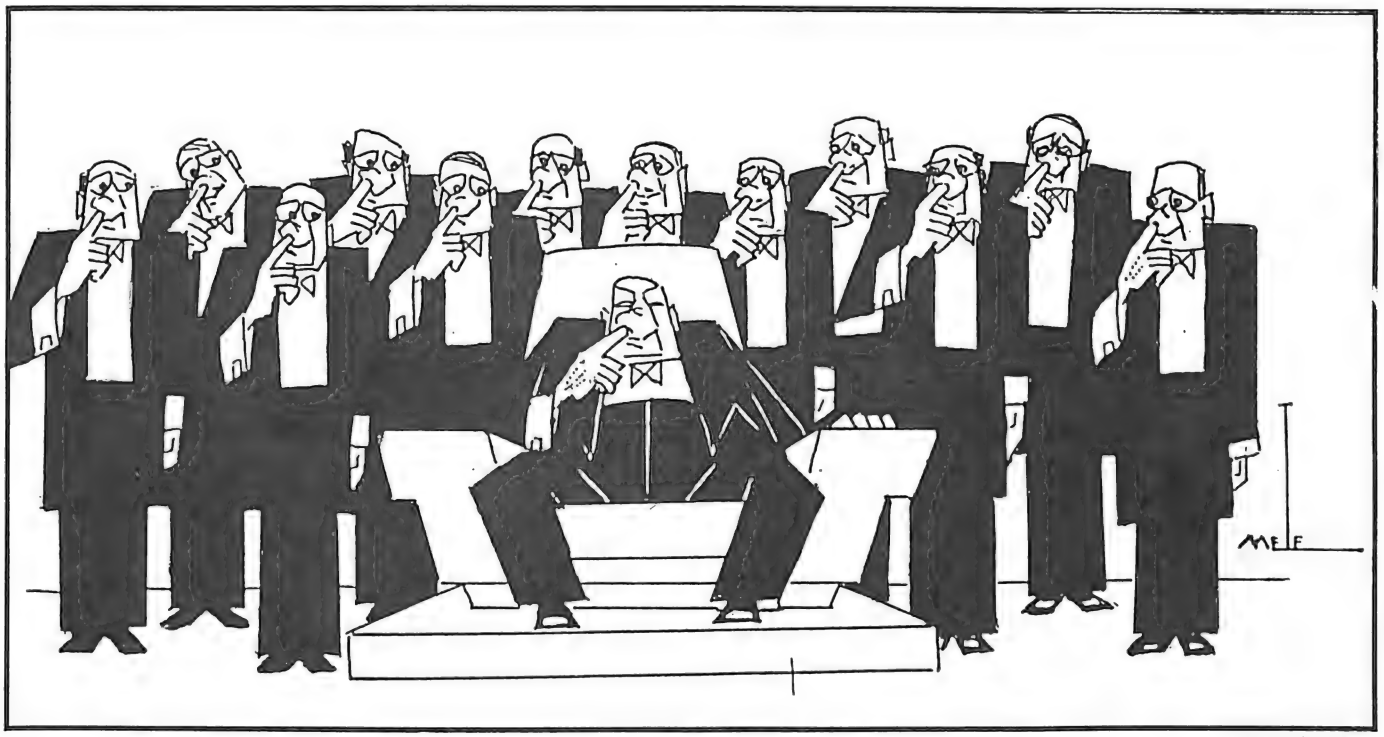

METE GÖKTÜRK

OHANNES ŞAŞKAL

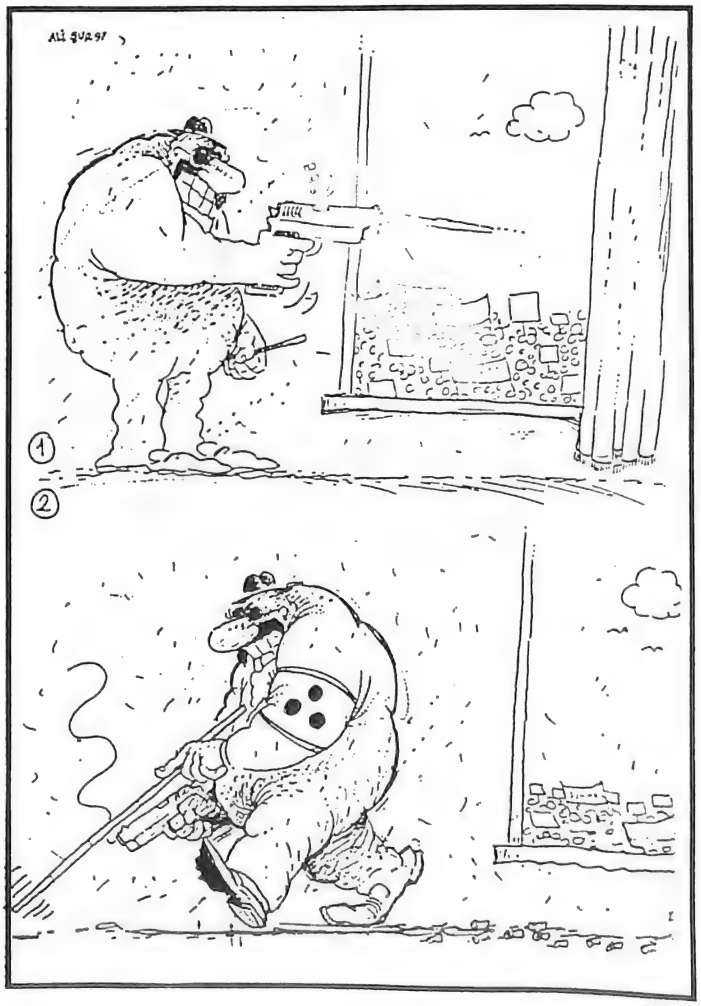

ALİ ŞUR

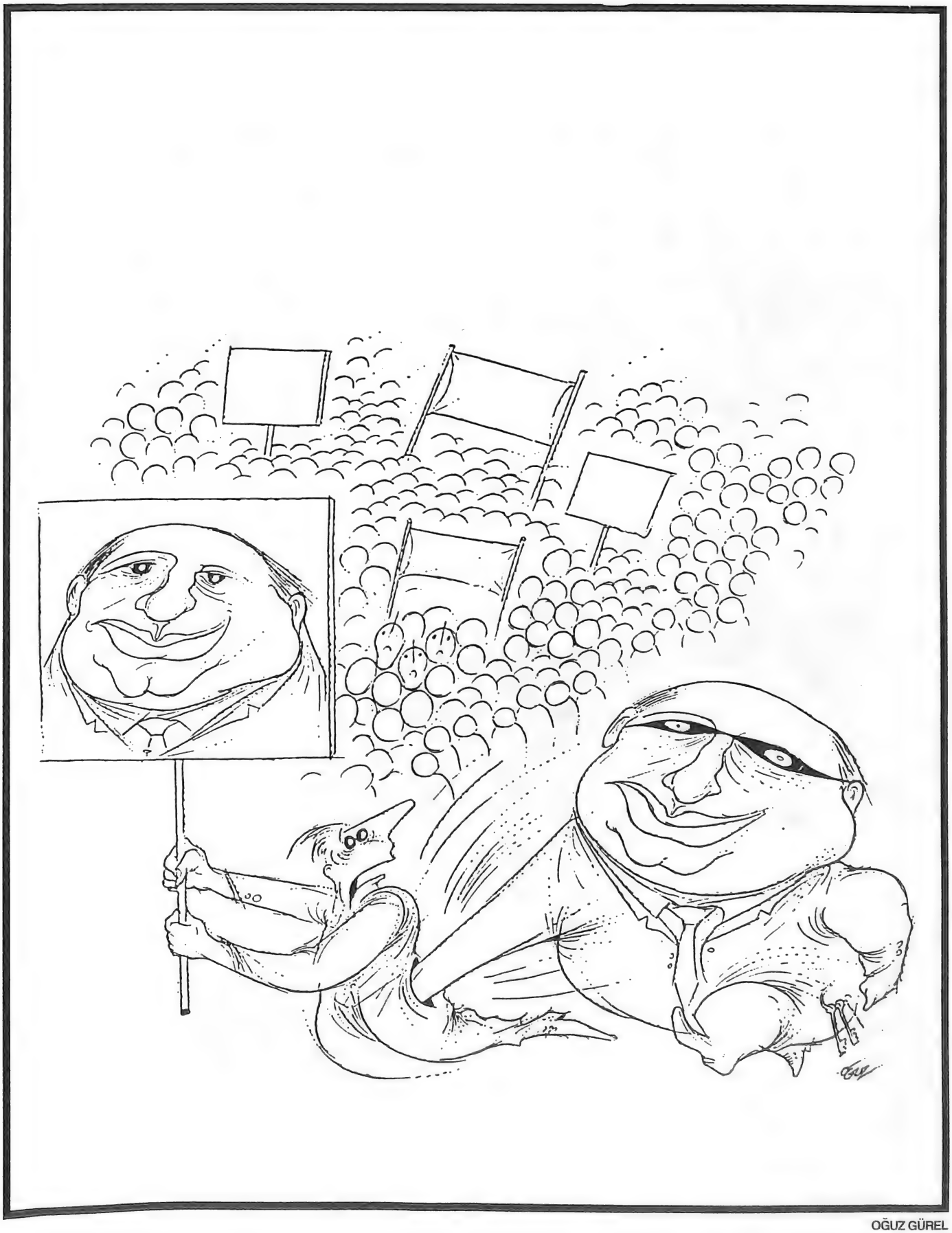

OĞUZ GÜREL

YAYO

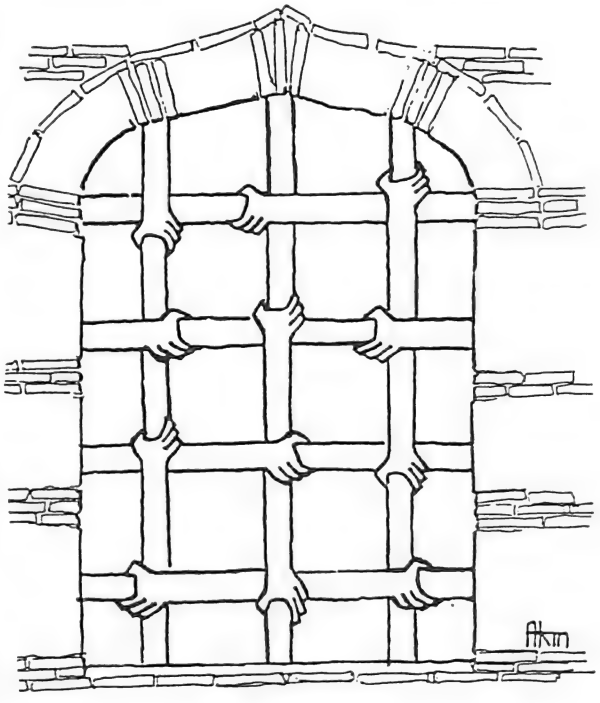

AKIN ÖNDER

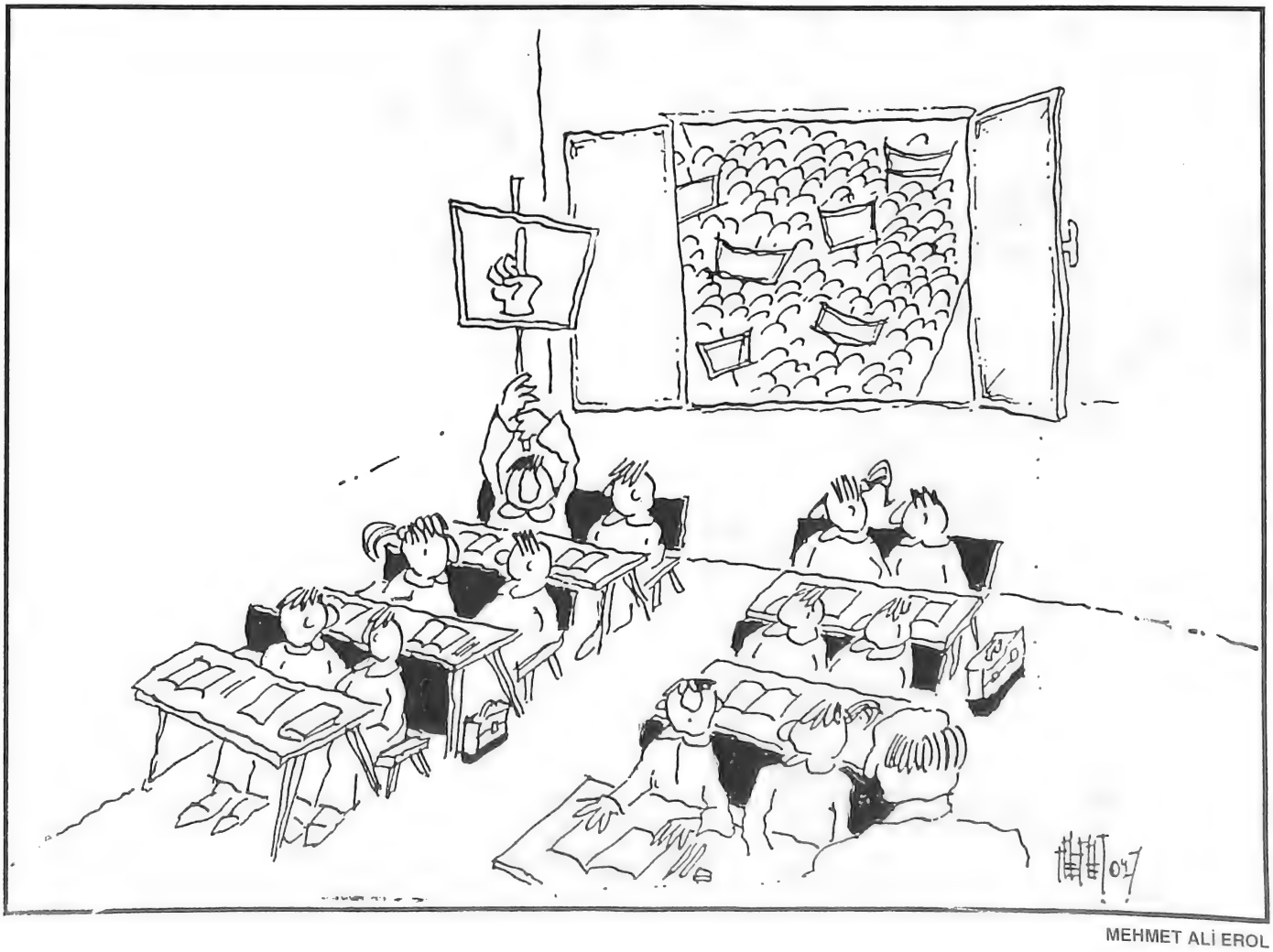

MEHMET ALİ EROL

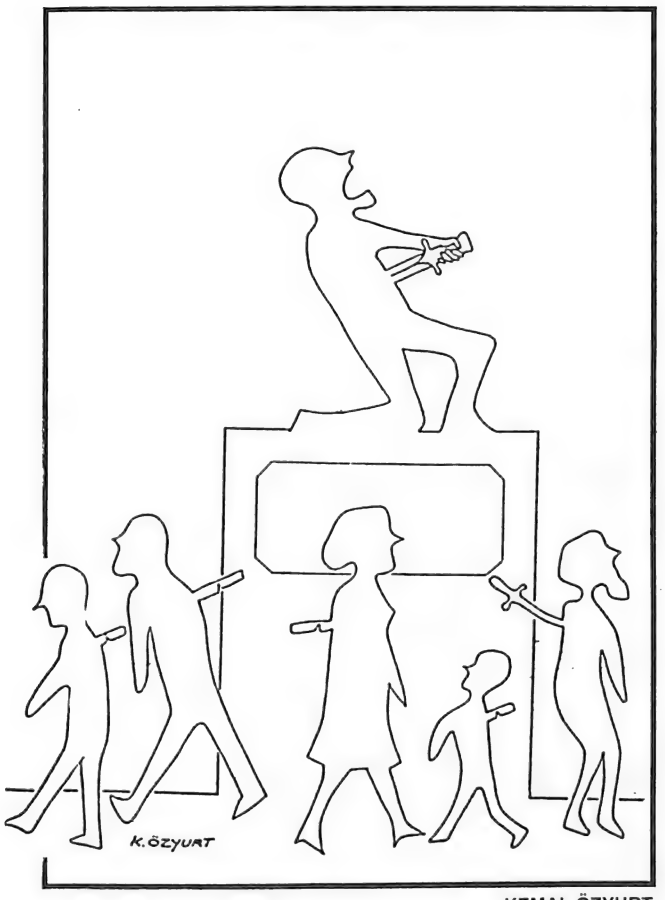

KEMAL ÖZYURT

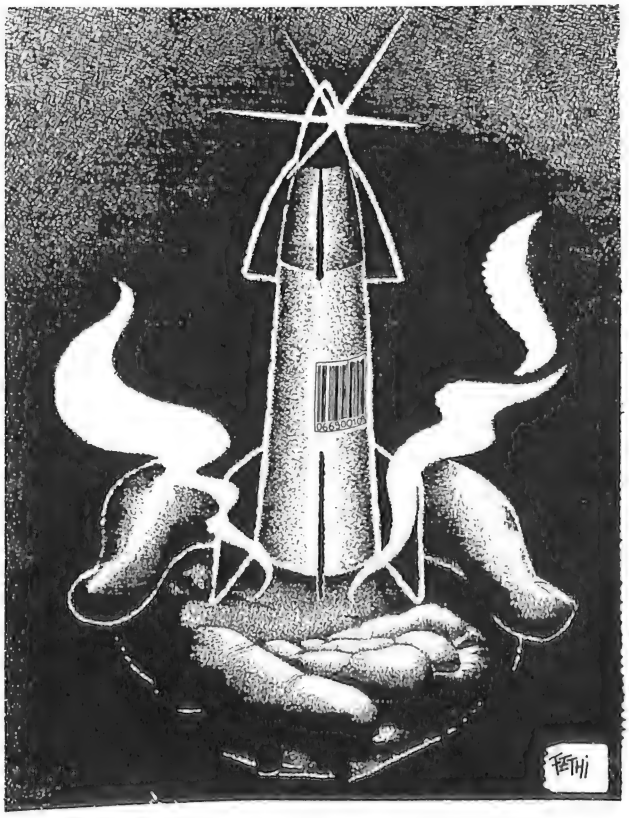

FETHİ DEVELİOĞLU

HABERLER

❖ NERMİN ÖZKAN SERGİSİ

Nermin Özkan'ın resim sergisi 19 Aralık'ta Beyazıt Devlet Kütüphanesi Sergi Salonu'nda açıldı. Sergide sanatçının 20 eseri yer alıyor. Yağlıboya tekniğiyle yapılan resimlerde saf, çocuksu ve sıcak bir dünyanın etkileri hissediliyor. Nurullah Berk ve Sabri Berkel'den İstasyon Sanat Evi'nde 2 yıl resim dersleri aldı.

Aynı zamanda karikatür de çizen sanatçı 1975'den beri Karikatürcüler Derneği üyesidir.

❖ YENER ÇAKMAK'IN DERS KİTAPLARI

Dergimizin yazarı Yener Çakmak'ın yazıp çizdiği ilkokul 4-5 ve ortaokullar için İş Eğitimi ders kitapları Cemre Yayınevi tarafından yayımlandı. İlkokul 1., 2., 3., 4., 5. sınıflar için, her biri ayrı bir yardımcı ders kitabı olan Resim-iş kitabı ise Metinler Yayıncılık tarafından yayımlandı.

Çakmak, ilkokullarda öğretmenlerin zayıf bilgilerle resim eğitimi verdiklerini göz önünde bulunduran Milli Eğitim Bakanlığı'nın ünite programı doğrultusunda resim dersi kitaplarını hazırladığını, öğretmenler resim dersi öğretiminde kolaylık sağlayacağını söylüyor.

❖ MAHMUT AKGÜN KARİKATÜR SERGİSİ

Mahmut Akgün karikatürlerini 27 Aralık 1997-27 Ocak 1998 tarihleri arasında, Şaşkınbakkal'daki Dilko English Merkezi'nde sergiliyor. Sergide 40 yapıtı bulunan sanatçı, karikatürlerin kartpostallarını da yayımladı.

❖ 7. GEORGE VAN RAEM DONCK KARİKATÜR YARIŞMASI

Konu: Gülmek en iyi ilaçtır; yarışma bütün dünya çizerlerine açıktır. Karikatürlerin yazısız olması gerekiyor. Boyutlar en küçük 30x21 en büyük 50x40 cm. olmalıdır. Zarfın üzerine gümrük engeli çıkmaması için "Sample without vaule" yazılması gerekiyor.

Son katılım : 21 Şubat 1998

Adres : Hugo Varder An Provinciesteen weg/512 2530-Boechout (Belgium)

❖ İSMET LOKMAN'A JAPONYA'DAN "CIATION" ÖDÜLÜ

Karikatür sanatçısı İsmet Lokman Japonya'da düzenlenen Uluslararası Yomiuri Shimbun Karikatür Yarışması'nda "Citation" ödülünü kazandı.

Bu yıl ZAMAN konusunu işleyen yarışmaya 72 ülkeden 10 binin üerinde sanatçının katıldığı bildirildi. Karikatürcüler Derneği'nce yayımlanan bir albümü bulunan Lokman, inşaat mühendisliğinin yanı sıra karikatürlüğünü de sürdürmektedir.

❖ BURHAN ARDAGÜL KARİKATÜR SERGİSİ

Burhanettin Ardagül karikatürlerini Aralık ayında Balıkesir Devlet Güzel Sanatlar Galerisi'nde sergiledi. Sanatçının Çevre konulu karikatürleri izleyicilerinden geniş ilgi gördü. Sergide yer alan karikatürleri içeren daha beyaz, daha mavi, daha yeşil bir dünya albümünü de satışa sundu.

MUSTAFA YILDIZ

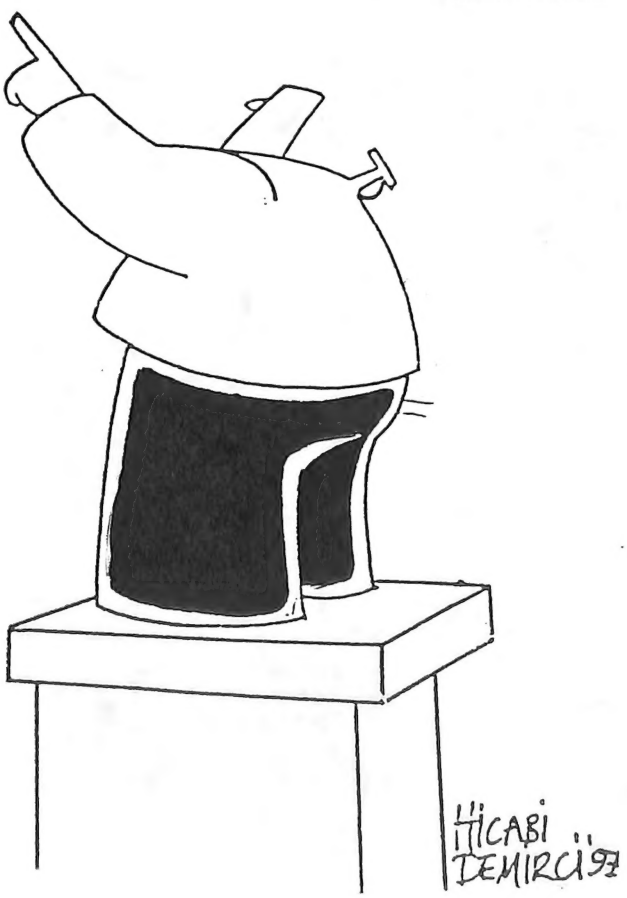

HİCABİ DEMİRCİ

29. YIL

KARİKATÜRCÜLER DERNEĞİ

KARİKATÜRCÜLER DERNEĞİ 24. OLAĞAN GENEL KURULU YAPILDI

Karikatürcüler Derneği'nin 24. Olağan Genel Kurulu 13 Aralık 1997 tarihinde "Türkiye Gazeteciler Cemiyeti" Burhan Felek Konferans Salonu'nda son yılların en yüksek katılımıyla gerçekleştirildi.

Divan Başkanlığı'nın Veysel Donbaz tarafından yürütüldüğü Kurul'da Faaliyet Raporu Dönem Başkanı Oğuz Gürel, Mali Rapor Dönem Sayman Üyesi Cem Kenan Öngü, Denetleme Raporu Dönem Denetleme Kurulu Üyesi Ahmet Erkanlı tarafından okundu.

Eleştiriler bölümünde Tan Oral, Yurdagün Göker, Semih Poroy, Kamil Masaracı, Semih Balcıoğlu, Orhan Doğu, Turgut Çeviker, Erdoğan Karayel, Özcan Çalışkan, İbrahim Tapa ve Kamil Yavuz dernek faaliyetlerini demokratik bir ortamda eleştirirken, Başkan Oğuz Gürel ve Genel Sekreter Metin Peker söz alarak eleştirilere yanıt verdiler. Eleştiriler ve yanıtların nezaket kurallarını aşmaması derneğimiz açısından sevindirici olurken, eleştiriler ve yanıtlar, Genel Kurul sürecinin en önemli bölümüydü.

Gündemin Dilekler maddesi ile ilgili söz alan Canol Kocagöz'ün konuşmasından sonra, organların seçimine geçildi.

Gizli oy, açık tasnif yöntemi ile yapılan seçimler sonucunda; Metin Peker, Sami Caner, Ahmet Erkanlı, Kemal Urgenç ve Cem Kenan Öngü Yönetim Kurulu üyeliğine;

Canol Kocagöz, Polat Nahabaş, Ferit Avcı ise Denetleme Kurulu Üyeliğine seçildiler.

25. Dönem Yönetim Kurulu Üyeleri aralarında yaptıkları toplantı sonucunda aşağıdaki iş bölümü kararına varmışlardır: Metin Peker (Başkan), Sami Caner (Genel Sekreter), Ahmet Erkanlı (Sayman Üye), Kemal Urgenç (Üye), Cem Kenan Öngü (Üye).

Karikatür Dergisi, Karikatürcüler Derneğinin yeni Yönetim Kurulu'na başarılar dilerken, Genel Kurul'a katılan tüm duyarlı üyelerimize teşekkür etmeyi görev bilir.

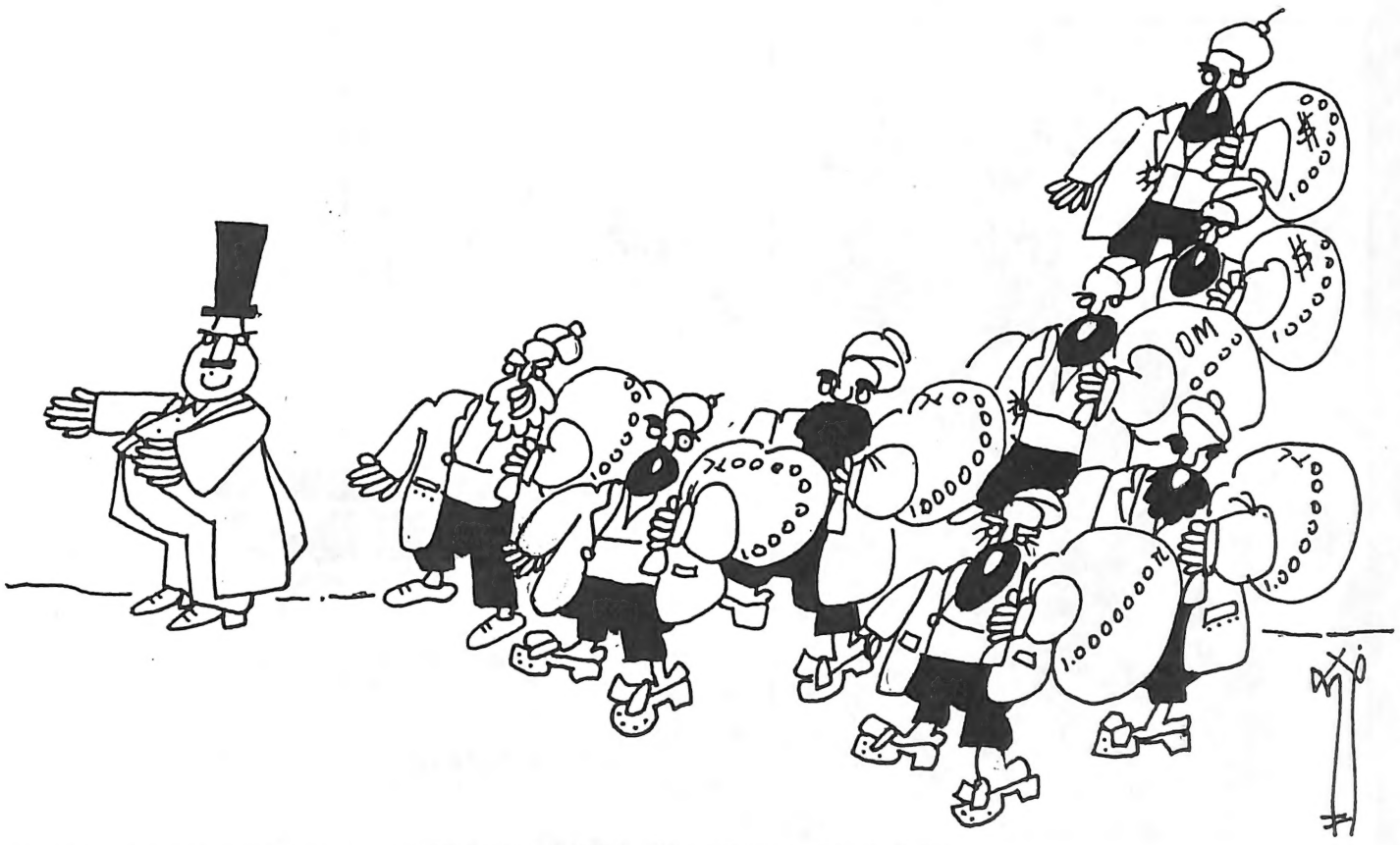

12 EYLÜL 1980'DE POMPALANAN İSLAMİ SERMAYE HAKKINDA SORUŞTURMA AÇILACAKMIŞ?

METİN PEKER

ÇEVREMDEKİLER — GÜNGÖR KABAKÇIOĞLU

BÜLENT OKUTAN

NECATİ ABACI